

következik a gondos alfabetikus lexikon, mindenütt a kérdés irodalmára való utalással. A hivatalos okiratok gyűjteményben 1837-től olvashatók a főbb rendeletek és határozatok, míg tárgyuk szerint 1789 november 2—4-től kezdve vannak felsorolva a nevezetesebb intézkedések. Mindezek pedig nagyon alkalmasak arra, hogy a franciaországi könyvtári viszonyok alaposabb tanulmányozására buzdítsák az »összehasonlító könyvtártudomány« művelőit.

E—r L.

FOLYÓIRATOK SZEMLÉJE.

I.

HAZAI FOLYÓIRATOK.

Az **Egyetemes Philologiai Közlöny XXII. évfolyama I. füzetében** (1898 január) *Binder Jenő* egy 1683-ban Lőcsén Brewer Sámuel által nyomtatott *Comico-Tragoedia Constans Scenis Quatuor* című könyv alapján nagyobb tanulmányt ír »Egy magyar Lázárdráma és rokonai« címmel, melynek folytatása és vége a folyóirat két következő füzetében található. Ugyancsak az *I., II. és III-dik* (január-, február-és márcziusi) füzetekben olvasható *Kont Ignác* dolgozata az 1895—97-diki francia filologiai irodalomról. A *II. füzetben* (február) még *Pruzsinszky János* ismerteti röviden a soproni lyceumi könyvtár katalógusát.

Az **Erdélyi Múzeum XV. kötetének I. füzete** (1898 január 15.) *Kanyaró Ferencz* »A legrégebb erdélyi magyar és szász Kalendárium« című közleményét tartalmazza. A *II. füzetben* (1898 február 15.) *Ferenczi Zoltán* a »Magyar könyvek lajstroma, melyek Kolozsváron Hochmeister Márton ts. k. könyvnyomtató és priv. könyváros, piatzsoron 578-dik szám alatt levő boltjában találtak« című 1795-ben megjelent 17 számozatlan levélből álló 8-r. füzetet ismerteti.

A **Grafikai Szemle VII. évfolyama 12. számában** (1897 december) közli a köteles példányokról szóló 1897. évi XLI. törvénycikket egész terjedelmében és a m. kir. központi statisztikai hivatalról szóló 1897. évi XXXV. t.-cz. 4 §-át, mely a statisztikai könyvtár számára beszolgáltatandó köteles példány felől intézkedik. A Vegyesek közt van a stereotípiá történetére vonatkozó rövid közlemény és a japáni könyvtárak ismertetése. A *VIII. évfolyam 1. számában* (1898 január) a modern nyomdászati ornamentikáról olvasható közlemény, a *2. számban* (1898 február) pedig *Faragó* az 1840-diki pozsonyi nyomdász ünnepségre vonatkozó adatokat közöl.

Az **Irodalomtörténeti Közlemények VIII. évfolyamának IV. füzete** a következő tartalommal jelent meg: *dr. Illésy János*:

Szalkay Antal. — *Szinnyei Ferencz*: Bacsányi János. (I. közl.) — *Dr. Viszota Gyula*: Kisfaludy K. »Murányvár ostromá«-nak forrása. — *Adattár*: *Nagy Iván*: Oklevelek Gyöngyösi István életéhez (I. közl.) — *Dr. Récsey Viktor*: Révai Miklós levelei Paintner Mihályhoz. (Be-fejezés.) — *Reza Dezső*: Döbrentei irodalmi munkásságához. — *Petőfi levele* Bacsó Jánoshoz (Hasonmással.) — *Ismertetések*, bírál-
latók: *Benkő Imre*, Arany János tanársága Nagy-Körösön. — *Ad vocem*. — Irodalomtörténeti repertorium *Hellebrandt Árpádtól*.

A **Századok XXXI. évfolyama 10. füzetében** (1897 december) *Tagányi Károlytól* a magyar udvari kancelláriai levél-tárról szóló tanulmány első része olvasható és egy ismertetés a Dézsi-féle Heyden Sebald-kiadás történelmi vonatkozású részéről. A **XXXII. évfolyam I. füzetében** (1898 január) bevégeződik *Tagányi* tanulmánya, s *Dézsi Lajos* A millenaris iskola-történetek ismertetésébe kezd. A **II. füzet** (1898 február) Dézsi tanulmányának folytatásán kívül *Tagányitól* az erdélyi udvari kancelláriai levél-tárról közöl nagyobb dolgozatot. Kisebb cikkek szólnak az újabb szerb irodalomnak hazánkra vonatkozó termékeiről, *Thalytól* kiadott *Thököly Imrének* leveles könyvéről. Mindhárom ismertetett füzet *Margalits Ede* horvát történeti reperto-
riumának folytatását is tartalmazza.

II.

KÜLFÖLDI POLYÓIRATOK.

Archivalische Zeitschrift. *Uj folyam, VI. kötet.* Karl *Primbs*, Mittheilungen über Wappen- und Adelsverleihungen. — P. P. Verzeichnisse der in Ländern der westlichen Hälfte der österreichischen Monarchie von Kaiser Joseph II. 1782—1790 aufgehobenen Klöster. — Edmond Freiherr von *Oefele*, Ueber die Herkunft einiger Bischöfe von Regensburg. — Dr. Franz Ludwig *Baumann*, Siegelbittzeugen in den Urkunden des Stiftes Kempten. — Jahresanfang im Stifte Kempten. — Aus der archivalischen Literatur der Jahre 1896—1897. — Karl *Primbs*, Mittheilungen über Wappen- und Adelsverleihungen. — Dr. Franz Ludwig *Baumann*, Für Geschichte der deutschen Personennamen. — Eine Urkundenübersetzung des 15-ten Jahrhunderts. — Eine Familie Vogelwald im Ries. — F. *Falk*, Die Nahegau-Oertlichkeiten nach dem Cod. Lauresh. 2000 bis 2026 und III, 191.

Centralblatt für Bibliothekswesen. *XIV. évfolyam, 10. és 11. füzet* (1897 október—november). — *ck.* Die Leistungen Preussens für seine Bibliotheken und die Bedürfnisse derselben. — Fritz *Milkan*, Der zweite internationale Bibliotheker-Kongress in London. — C. *Haeblerin*, Griechische Papyri. (Vége.) — Robert *Voigtländer*, Doppeldrucke, Gustav *Milchsack*, Erwiderung darauf. — *Recensionen* und *Anzeigen*: Friedr. Bischoff, Das Lehrkollegium des Nikolaigymna-

siums in Leipzig 1816—1896/97. (Rudolf Klussman.) Karl Vollmöller, Über Plan und Einrichtung des Romanischen Jahresberichtes. (Alfred Schulze.) Bibliographia universalis: Bibliographia medica italica. Repertorio periodico dei lavori di medicine che si pubblicano in Italia classificato secondo il sistema decimale compilato dal Dott. Tullio Rossi Doria. (Ernst Roth.) — 12. füzet (1897 deczember). Ludwig Voltz u. Wilhelm Crönert, Der Codex 2773 miscellaneus Graecus des Grossherzoglichen Hofbibliothek zu Darmstadt. A. Reichardt, Die erste deutsche Bibliothekarversammlung im Anschlusse an die 44. Versammlung deutscher Philologen und Schulmänner. Recensionen und Anzeigen: A Bibliographical Guide to Old English Syntax by Frank H. Chase. (Dr. A. Schmidt.) — XV. évfolyam, 1—2. füzet (1898 január—február). O. Hartwig, Zur ersten englischen Übersetzung der Kinder und Hausmärchen der Brüder Grimm. — Franz Ehrle, Über die Erhaltung und Ausbesserung alter Handschriften. — Léon G. Pélissier, Notes inédites du bibliographe Colomb de Bâtines sur les Bibliothèques de Florence. — Dott. Vittorio Finzi, Notizie storiche sulla R. Bibliotheca Estense di Modena, e sulle due Biblie Maguntine che ivi si conservano. — Dr. Oskar Mann, Die Handschriftenverzeichnisse der königlichen Bibliothek zu Berlin. — Dr. K. Holder, Kleinere Mittheilungen für Geschichte der Buchdruckerkunst in Freiburg in der Schweiz. — Alfred C. Potter, Justin Winsor. — Erlass betreffend den Leihverkehr der königlichen Bibliothek zu Berlin und der Universitätsbibliothek mit den Bibliotheken der höheren Lehranstalten. — Recensionen und Anzeigen: Bibliographie des Ouvrages Arabes ou relatifs aux Arabes publiés dans l'Europe chrétienne de 1810—1885 par Victor Chauvin. (K. Vollers.) Berghmann G., Nouvelles études sur la bibliographie Elzevirienne. (E. Förstemann.) Hjalmar Pettersen, Travels in Norway. (Stem Konow.) B. von Bilbassoff, Katharina II. Kaiserin von Russland im Urtheile der Weltliteratur (X. X.) Arnim Graesel, Manuel de bibliothéconomie, Traduction de Jules Laude. (Oskar Meyer.) Gli affreschi del Pinturicchio nell' appartamento Borgia del Palazzo Apostolico Vaticano. Commentario di Francesco Ehrle S. J. Prefetto della Bibliotheca Vaticana e del Comm. Enrico Stevenson Direttore del Museo Numismatico Vaticano. (W. Brambach.) Die Hofbibliothek in Wien. Zwanzig Tafeln in Lichtdruck. Text von dr. Camillo List. (F. E.) Bayerisches Gewerbemuseum. Katalog der Bibliothek von Dr. Paul Johannes Rée. (O. Grulich.) Keuffer, Beschreibendes Verzeichniss der Handschriften der Stadtbibliothek zu Trier. Viertes Heft: Liturgische Handschriften. (P. Gabriel Maier.) Georg Maas, Offizielle Drucksachen. (O. G.) — 3. füzet, (1898 márczius). Richard Beck, Die Beziehungen des Florentiners Antonio Magliabechi zu Christian Daum, Rektor zu Zwickau. — Dr. Falk, Kommentar zu des Trithemius Catalogus scriptorum ecclesiasticorum. — Dr. Siebert, Die Nachtheile der Drahtheftung und die Notwendigkeit ihr vorzubeugen. — Recen-

sionen und Anzeigen: Abbé Reure, Le Bibliographe Antoine Du Verdier. (H. Suchier.) Köhler W., Zur Entwicklungsgeschichte der buchgewerblichen Betriebsformen seit Erfindung der Buchdruckerkunst. (Ernst Roth.)

Allandó rovatok: Mittheilungen aus und über Bibliotheken. — Vermischte Notizen. — Neue Erscheinungen auf dem Gebiete des Bibliothekswesens. — Antiquarische Kataloge. — Personalmachrichten.

Deutsche Litteraturzeitung. XVIII. évfolyam, 44. sz. (1897 november 6.) Ivo Bruus, Das literarische Porträt der Griechen. (Fr. Spiro.) — Le Laboureur de Ménandre, fragments inédits sur papyrus d' Egypte déchiffrés, traduits et commentés par Jules Nicole. — La chronique de Sulpice Sévère. Texte critique, traduction et commentaire par André Lavertujon. (Paul von Winterfeld.) — Chr. Reuter, Das Kieler Erbebuch 1411—1604. (H. Ermisch.) 45. sz. (1897 november 13.) F. L. Griffith, Egypt Exploration Fund 1896—7. (H. Diels.) — Arnim Graesel, Manuel de bibliothéconomie. Trad. de Jules Laude. (Wilh. Paszkowski.) — 46. sz. (1897 nov. 20.) Mich. Bréal, Essai de Sémantique. (E. Zupitz.) — 47. sz. (1897 nov. 28.) Friedr. Vogt und Max Koch, Geschichte der deutschen Litteratur. (Ant. Schönbach.) — Kurt Breysig, Urkunden u. Aktenstücke zur Geschichte der inneren Politik der Kurfürsten Fridr. Wilhelm von Brandenburg. I. Th. I. Bd. (B. Erdmannsdörfer.) — 50. sz. (1897 december 18.) Léon Gautier, Bibliographie des chansons de geste. (Alf. Schulze.) — Das Kupferstichkabinet. XV—XIX. Jahrh. (Osk. Fischel.) — 52. sz. (1897 december 25.) Edgar Hennecke, Altchristliche Malerei und altkirchliche Litteratur. — XIX. évfolyam, 1. sz. (1898 január 8.) Foulché-Delbosc, Bibliographie des voyages en Espagne et en Portugal. — 2. sz. (1898 január 15.) Rudolf Smend, Das hebräische Fragment der Weisheit des Jesus Sirach. (W. Bacher.) — 3. sz. (1898 január 22.) ΕΥΠΙΠΛΟΥ ΕΑΕΝΗ. Ad novam codicum Laurentianorum factam a G. Vitellio collationem recognovit et adnotavit Henricu svon Herwerden. (E. Bruhn.) — 750 inscriptions de pierres gravées inédites du peu connues par Edmond Le Blaut. (H. Dressel.) — 4. sz. (1898 január 29.) Franz Rühl, Chronologie des Mittelalters und der Neuzeit. (H. Grotefend.) — 6. sz. (1898 február 12.) Udalricus de Wilamowitz-Moellendorff, Callimachi hymni et epigrammati. (R. Reitzenstein.)

Le Bibliographe Moderne. I. évfolyam, 4. szám (1897 július—augusztus). Le congrès des bibliothécaires à Londres. — Paul Bergmann, Le deuxième congrès bibliographique de Bruxelles — Ed. Poucelet, Les archives de Tournai Tournésis au dép't des archives de l'État a Mons, — H. Stein, Une fausse impression de Charleville. — A.-M.-P. Ingold, Les manuscrits de l'abbaye de Murbach Les bibliothèques municipales en France. — Chronique des Archives: Allemagne. Belgique. Espagne. France (Hautes-Alpes, Charente-Inférieure, Gard, Hérault, Loire, Loir-et-Cher, Loir-Inférieure, Lorret.

Marne, Orne, Seine-et-Marne.) Pays-Bas. — Chronique des Bibliothèques: Autriche-Hongrie. Espagne. États-Unis. France. Grande-Bretagne. Italie. Monténégro. Pays-Bas. — Nécrologie: Alfred d' Arneth. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revues spéciales. G. Mainot, De la condition des objets mobiliers faisant partie des collections des bibliothèques publiques et de la poursuite de ces objets contre les tiers détenteurs. (H. S.) Dr. Arnim Graesel, Manuel de Bibliothéconomie, trad. de Jules Laube. (H. S.) Marquis Daruty de Grandpré, Vade-mecum du Bibliothécaire, du règles pratiques pour la rédaction des catalogues et le classement des volumes, suivies d'une instruction raisonnée sur le format des livres. (H. S.) D. Chilovi, I cataloghi e l' Istituto internazionale di Bibliografia. (H. S.) Ferd. Eichler, Begriff und Aufgabe der Bibliothekswissenschaft. Bibliothekspolitik am Ausgange des XIX. Jahrhunderts. (H. S.) Le bibliographe Antoine Du Verdier (1544—1600) par l'abbé Reure. (H. S.) Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque nationale, Auteurs. (H. S.) Émil Rivoire. Bibliographie historique de Genève au XVIIIe siècle. (H. S.) Bibliotheca geographica Germaniae, bearbeitet durch Paul-Emil Richter. (H. S.) Henri Monceaux. Les Le Rouge de Chablis, calligraphes et miniaturistes, graveurs et imprimeurs, étude sur les débats de l'illustration du livre au XVe siècle. (H. S.) J. Baudrier. Bibliographie lyonnaise, recherches sur les imprimeurs, libraires, relieurs et fondeurs de lettres de Lyon au XVIe siècle. (H. S.) G. Berghman. Nouvelles études sur la bibliographie elzévirienne, supplément à l'ouvrage sur les Elzevier de M. Alphonse Willems. (H. S.) — 5. szám (1897 szeptember—október). Maurice Tournent, Les sources bibliographiques de l'histoire de la Révolution française. — Joseph Berthélé, Les archives de Béziers. — A. Berlière, Les manuscrits de Saint-Vanne de Verdun. — Chroniques des Archives: Allemagne. Autriche-Hongrie. Belgique. France. (Le Règlement général des Archives du ministère des affaires étrangères, Ain, Calvados, Charanse, Yonne.) Grande-Bretagne. Italie. Suède. — Chronique des bibliothèques: Allemagne (Alsace-Lorraine). Autriche-Hongrie. France. Grande-Bretagne. Italie. Russie. Suède. Suisse. — Chronique bibliographique. — Comptes rendus et livres nouveaux: Revues spéciales. Les manuscrits de la reine Christine aux Archives du Vatican. (Lucien Auvray.) A. de Roumejoux, Ph. de Bosredon, Ferd. Villepelet, Georges de Manteyer, Bibliographie générale du Périgord. (H. S.) Annales de Géographie, bibliographie de 1896. (H. S.) — Émile Bonnet, Les débuts de l'imprimerie à Montpellier par Émile Bonnet; L'imprimerie à Béziers au XVIIe et au XVIIIe siècle. (H. S.)

Revue des Bibliothèques. VII. évfolyam, 8—9—10. füzet (1897 augusztus—szeptember—október). Léon Dorez, Nouvelles recherches sur la Bibliothèque du cardinal Girolamo Aleandro. — Carlo Frati,

Saggio di un Catalogo dei codd. Estensi. — Léon *Dorez*, Visite du roi de Siam à la Bibliothèque nationale. — Léon *Dorez*, Le Congrès des Orientalistes (XIe session, Paris 1897). — Léopold *Delisle*, Extraits de l' Introduction au Catalogue général des livres imprimés de la Bibliothèque nationale — Bibliographie. — 11—12. füzet (1897 november—deczember). Carlo *Frati*, Saggio di un Catalogo dei codici Estensi. (Vége.) — I.-B. *Martin*, Inventaire méthodique de manuscrits conservés dans des bibliothèques privées de la région Lyonnaise. — Állandó rovat: Chroniques des Bibliothèques.

Melléklet a füzetekhez: Henri *Omont*: Inventaire sommaire des portefeuilles de Fontanieu conservés à la Bibliothèque Nationale, 33—96. ll.

Zeitschrift für Bücherfreunde. I. évfolyam, 8 füzet. (1897 november). Georg *Witkowsky*, Die deutsche Bücherillustration des XVIII. Jahrhunderts. — Emil *Fromm*, Napoleon und der Gothaer Almanach. Ein Beitrag zur Geschichte der Censur unter dem ersten Kaiserreich. — Victor *Ottmann*, Casanovas Werke und seine literarische Hinterlassenschaft. — K. E. Graf zu *Leinigen-Westerburg*, Zum Kapitel vom »Bücherfluch«. — Heinr. *Meisner*, Eine Arndt-Bibliographie. — Kritik: Neuwirth, Braunschweiger Skizzenbuch. (—g.) Die Hauptstädte der Welt. (—f.) Murray, A New English Dictionary. (—tz.) Brandl, Shakespeares dramatische Werke. (—f.) Lee, Dictionary of National Biography. (O. v. S.) Beyer, Rückerts Werke. (—f.) Niedling, Bücher-Ornamentik. (L.) Ruederer-Corinth, Tragikomödien. (—v.) Bibliothek für Bücherliebhaber (—f.) — 9. füzet (1897 deczember). O. *Heuer*, Das neue Frankfurter Goethemuseum und die Goethebibliothek. — Joh. *Luther*, Ideendiebstahl in dem dekorativen Bücherschmuck der Reformationszeit. — Heinr. *Meisner*, Eine Arndt-Bibliographie. (Vége.) Adolf *Schmidt*, Zwei unbekannte Bücherzeichen des XVI. Jahrhunderts in der Grossherzoglichen Hofbibliothek zu Darmstadt. II. Ex-libris des Melchior Schedel. Bemerkungen und Nachträge von K. E. Graf zu Leinigen-Westerburg. — Hans *Schliepmann*, Für Aesthetik der Buchausstattung. — Fed. v. *Zobeltitz*, Der Neue Mühlbrecht. — Kritik: Richter, Bibliotheca geographica Germaniae. (L. Fränkel.) Wattenbach, Schriftwesen im Mittelalter. (A. L. Jellinek.) Nestle, Einführung in das Griechische neue Testament. (—t.) Chrysostomus, Super psalmo quinquagesimo (—f.)

Állandó rovatok: Chronik: — Von den Auktionen. — Kleine Notizen — Beiblatt.